

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	12/15-12-2020	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Stedelijke Leefomgeving	COMMISSIE	RGW
STELLER	Jesse Ooijevaar	TELEFOONNUMMER	06 1173 1356
DOCUMENTUM NUMMER	821C7F18	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom

Onderwerp Statenbrief:

Afdoening motie 'Hout, daar kun je op bouwen.'

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Naar aanleiding van de motie 'Hout, daar kun je op bouwen' is er onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van houtbouw als bouwmethode om de woningbouwopgave te verduurzamen en te versnellen. Houtbouw verkeert op dit moment in een te vroeg stadium van een transitie om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming en versnelling van de woningbouw, zoals gesuggereerd in de motie. Wel biedt houtbouw op de langere termijn veel potentie om aan de CO₂- en stikstofreductie in de bouwketen en aan de versnelling van de woningbouwopgave een bijdrage te leveren. Om dit verder te brengen, wordt ingezet op het volgende:

- Aansluiten bij de strategische verkenning 'Meer ruimte voor biobased bouwen' van het Rijk. De kennis die hierbij wordt opgedaan en de ontwikkelingen waar marktpartijen aan werken wordt gedeeld met de samenwerkende partijen die werken aan het versnellen van de woningbouw.;
- De bijdrage van houtbouw aan duurzame gebiedsontwikkeling versterken door in 2021 samen met de partners in de bouwketen werken aan de totstandkoming van het 'Convenant Duurzaam Bouwen' en de 'Afspraken Klimaatadaptief Bouwen Utrecht';
- Het stimuleren en steunen van lopende initiatieven vanuit lijn 4 (Kennisbank) van het uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021-2024;
- Waar mogelijk, de belemmeringen wegnemen zodat partijen tot pilots kunnen komen. Er wordt onderzocht hoe en op welk tijdstip een challenge houtbouw kan worden ingezet om dit te verder te stimuleren;
- De opbrengsten en ontwikkelingen uit het landelijke traject 'City Deal Circulair en Conceptueel Bouwen' zullen we goed volgen. Voor nu geven we prioriteit aan bovengenoemde punten.

Inleiding

Met deze brief wordt de motie 'Hout, daar kun je op bouwen', welke is aangenomen in de Provinciale Statenvergadering van 16 november 2019, afgedaan.

In de provincie is er sprake van een grote woningbouwopgave. In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om de woningproductie te verhogen naar 10.000 woningen per jaar. Een haalbare maar stevige ambitie welke beïnvloed wordt door uitdagingen als het stikstofbeleid, het terugdringen van de CO₂ uitstoot en de duurzaamheidsambities. Daar komt nog bij de vaak kostbare binnenstedelijke ontwikkeling (onrendabele top) en beperkt beschikbare middelen voor de realisatie van betaalbare woningen.

De provincie versnelt de woningbouw door drempels weg te nemen, kennis en expertise te leveren en partijen met elkaar te verbinden. Hierbij wordt ingezet op een regionale aanpak en samenwerking tussen de verschillende partijen. De positie van de provincie in dit speelveld biedt de ruimte om de zaken op een strategisch niveau te analyseren en nieuwe ontwikkelingen die de hedendaagse uitdagingen mogelijk het hoofd kunnen bieden te onderzoeken, te stimuleren en (indien succesvol of van toegevoegde waarde) te implementeren.

U heeft ons verzocht om:

- Onderzoek te doen naar de mogelijkheden van betaalbare en duurzame houtbouw-woningen als experiment binnen de versnelling van de woningbouw;
- Houtbouw onderdeel te maken van het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021 – 2024;
- Aan te sluiten bij het reeds lopende rijksinitiatief voor houtbouw.

Toelichting

In de afgelopen periode is er onderzoek uitgevoerd naar de potentie van houtbouw om de woningbouwopgave te verduurzamen en te versnellen. Er is met verschillende afgevaardigden/experts van het Rijk, provincies, gemeenten, belangenorganisaties, woningcorporaties en marktpartijen gesproken. Een verslag op hoofdlijnen van deze gesprekken is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Er is geconstateerd dat er potentie zit in houtbouw. Binnen woningbouwopgave geldt dit met name voor grondgebonden woningbouw. Houtbouw is een snelle, hoogwaardige en modulaire bouwmethode die CO₂-, stikstof-, energie- en duurzaamheidsvoordelen kent. Houtbouw verkeert in de beginfase van een transitie die leidt tot snellere en modulaire bouwmethode en die zorgt voor meer biobased en circulaire bouwproductie. Deze verandering is een oplossing voor een deel van de CO₂-, stikstof- en duurzaamheidsuitdagingen. Dit standpunt wordt breed gedeeld. Overheidsorganisaties, belangbehartigers en een verscheidenheid aan partijen binnen de bouwsector erkennen de mogelijkheden en voordelen die houtbouw biedt en zij zijn van mening dat houtbouw richting het einde van dit decennium een oplossing biedt voor de versnelling van de woningbouwopgave.

Een hand vol partijen in de bouwsector verkent houtbouw en ontwikkelt initiatieven. Er zijn meerdere zogenaamde laboratoria opgezet waarin verschillende partijen samenwerken aan houtbouw. Overheden en belangenorganisaties zijn bezig met strategische verkenningen. De kennis over houtbouw groeit daardoor in een gestaag tempo. Het is een belangrijk en groot onderdeel binnen het bredere thema biobased bouwen. De provincie pakt hierin zijn rol met de nadruk op verbinden.

Daarnaast geven verscheidene partijen aan dat traditioneel bouwen, met beton en steen, voor de bouwsector voor de hand liggend, goedkoper en vooral bekend terrein is. Er wordt door de sector wel gekeken naar het gedeeltelijk toepassen van houtbouw of biobased elementen. Dit vooral om de traditionele bouw met kleine aanpassingen te kunnen blijven voortzetten en te voldoen aan de laatste eisen. Geconstateerd is dat beleid, aanbestedingsprocedures, normering en regelgeving zich nog niet hebben ingesteld op houtbouw als bouwmethode en alternatief. Een voorbeeld hiervan is dat veel houtverbindingen, dus zonder ijzeren componenten, nog onbekend terrein zijn voor architecten, bouwkundigen en vergunningtoetsers. Om hierin een verandering te stimuleren zal de provincie een regisserende rol gaan vervullen.

De bouwketen is op dit moment nog niet voldoende aangepast op een brede inzet van houtbouw voor de versnelling van de woningbouwopgave. Er zitten nog teveel hiaten in de keten. Dit zit hem vooral in het feit dat de hele keten anders dient te gaan denken en werken. Kortom: een aanpassing van de ketensamenwerking is nodig. Veel partijen zijn positief over houtbouw en de potentie om meerdere uitdagingen in één 'product' te kunnen oppakken. Houtbouw lijkt daarmee een hele logische keus voor de toekomst. Het volwassen laten worden van houtbouw en daarmee onderdeel te laten zijn van de woningbouwopgave kent nu de opgave om hiaten in de beleidskaders zoals strategisch bosbeleid (voorraad productiebos), de normering, de aanbestedingsregels, de beperkingen t.a.v. lange termijn financiering en het lange termijn rendement op te lossen. Er ligt op financieel vlak een uitdaging om door de onbekendheid met houtbouw overmatige verdiscontering van risico's weg te nemen. Dit werkt tot op heden kostenverhogend. Men kijkt nog te beperkt naar de lange termijn voordelen van houtbouw omdat deze voordelen nog onbekend terrein zijn t.o.v. traditionele bouw. Verschillende financieringspartijen zijn wel al gestart met het wegnemen van deze onbekendheden. De provincie zal regisseren op de aanpassing van desbetreffend beleid, regelgeving en normering.

Zoals bovenstaande weergeeft, zit houtbouw in de beginfase van een transitie. Dit maakt dat het inzetten voor de *versnelling* van de woningbouwopgave op dit moment nog niet mogelijk is. Het proces heeft meer tijd nodig dan de looptijd van het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021 – 2024. Het Rijk en andere provincies erkennen ook de transitie waarin houtbouw en biobased bouwen in bredere zin in verkeert. Vandaar dat strategische verkenning 'Meer ruimte voor biobased bouwen' door het Rijk is opgestart. De provincie sluit aan bij deze verkenning. Daarnaast heeft de provincie een trekkende rol om met de partners in de bouwketen te komen te komen tot een 'Convenant Duurzaam Bouwen' en 'Afspraken Klimaatadaptief Bouwen Utrecht'.

Afdoening van de motie

Een verkenning met de betrokken partijen heeft plaatsgevonden. Gezien het stadium waarin de transitie verkeert, is het op dit moment nog niet mogelijk om pilots op te starten. Houtbouw is niet specifiek opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021 – 2024 omdat de looptijd van de transitie langer is dan de duur van het programma. Wel wordt ingezet op:

1. Het verder brengen van circulair en duurzaam bouwen, waar houtbouw onder valt, in samenwerking met de concernopgaven Versnelling Woningbouw, Circulaire economie, Klimaatadaptatie, Gezonde leefomgeving en vanuit het strategisch bosbeleid. Concreet wordt gewerkt aan een convenant Duurzaam Bouwen dat halverwege 2021 wordt ondertekend. Samen met de gemeenten Amersfoort, Utrecht en de Economic Board Utrecht heeft de provincie Utrecht hierin een trekkersrol. Het convenant moet leiden tot publiek-private afspraken met meetbare ondergrenzen op thema's zoals circulariteit en duurzaamheid. Doelgroep zijn de partners in de bouwketen; gemeenten, provincie, bouwers, ontwikkelaars, waterschappen, maatschappelijke organisaties en brancheorganisaties. Daarnaast wordt gewerkt aan het komen tot normerende Afspraken Klimaatadaptief Bouwen Utrecht;
2. Het stimuleren en steunen van lopende initiatieven (circulair en biobased bouwen) en initiatiefnemers van concrete houtbouwprojecten vanuit het kennisspoor (programmaliijn 4 – Kennisbank) van het programma Versnelling Woningbouw 2021-2024. Met deze kennis wordt het provinciale netwerk geïnformeerd;
3. Het leggen van verbindingen en het delen van kennis met partijen, samen met het Rijk en andere provincies o.a. door het aansluiten bij de strategische verkenning 'Meer ruimte voor biobased bouwen' van het Rijk. Deze verkenning is voortgekomen uit de motie Van Eijs zoals benoemd in de provinciale motie;
4. Eventuele belemmeringen wegnemen, zodat het op termijn mogelijk wordt om tot pilots te komen. We houden goed zicht op de partijen (zoals o.a. Min. BZK, Min. I&W, TNO en NEN) die betrokken zijn bij het aanpassen van aanbestedingsprocedures, normering en regelgeving waarmee houtbouw een volwaardige bouwmethode kan worden in de Nederlandse bouw. Belangrijk is dat de provincie in gesprek blijft met de bouwsector en de verschillende belangenorganisaties zoals bijvoorbeeld NEPROM. Onderzocht zal worden hoe en op welk tijdstip een challenge houtbouw kan worden ingezet;
5. De opbrengsten en ontwikkelingen uit het landelijke traject 'City Deal Circulair en Conceptueel Bouwen' zullen we goed volgen. Voor nu geven we prioriteit aan het aansluiten bij de strategische verkenning 'Meer ruimte voor biobased bouwen' van het Rijk en het op te stellen regionaal 'Convenant Duurzaam Bouwen' en 'Afspraken Klimaatadaptief Bouwen Utrecht'.

Financiële consequenties

Geen.

Vervolprocedure / voortgang

Het college zal met bovengenoemde vier punten aan de slag gaan en u op de hoogte houden van de voortgang.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Bijlagen:

- Motie 102 'Hout, daar kun je op bouwen'
- Verkenning houtbouw; Een samenvatting op hoofdlijnen.